

ТРУБА В УКРАЇНСЬКОМУ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ XXI СТОЛІТТЯ

Сорокін Петро Олексійович,

аспірант кафедри музикознавства та культурології
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
ORCID ID: 0009-0007-6532-913X

Статтю присвячено дослідженню ролі та особливостей розвитку трубного мистецтва в українському культурно-освітньому просторі XXI століття. Розглянуто основні тенденції функціонування труби як одного з провідних духових інструментів у сучасній музичній культурі України, зокрема в академічному, джазовому та соціокультурному вимірах. Актуальність дослідження зумовлена динамічними трансформаціями українського мистецького середовища на початку XXI століття, що пов'язані з процесами європейської інтеграції, оновленням виконавських практик, розвитком музичної освіти та активізацією культурних комунікацій. У цих умовах труба поступово виходить за межі традиційної функції сигнального або оркестрового інструмента і набуває нових художніх, тембрових та виразових можливостей.

Окрему увагу приділено аналізу сучасної системи музичної освіти в Україні. Встановлено, що вітчизняна підготовка трубачів традиційно базується на академічній виконавській школі, яка залишається основою професійного навчання у більшості музичних шкіл, коледжів і закладів вищої мистецької освіти. Саме академічна традиція забезпечує формування фундаментальних технічних навичок виконавця, зокрема опанування дихальної техніки, артикуляції, інтонаційної точності та звуковедення. Водночас у XXI столітті в українському музичному середовищі спостерігається поступове зростання інтересу до джазового виконавства на трубі. У провідних мистецьких закладах України функціонують кафедри та освітні програми, орієнтовані на підготовку джазових музикантів, де студенти опановують імпровізаційні техніки, ансамблеве музикування та особливості стилістики сучасної музики.

Зазначено, що однією з ключових тенденцій сучасного розвитку трубного мистецтва є взаємопроникнення академічної та джазової виконавських традицій. Такий синтез сприяє формуванню нового типу музиканта – універсального виконавця, здатного працювати у різних стилістичних та жанрових контекстах. Академічна освіта забезпечує технічну стабільність та професійну дисципліну, тоді як джазова практика розвиває імпровізаційне мислення, індивідуальну інтерпретацію та творчий експеримент. У сучасній виконавській практиці ці два напрями дедалі частіше поєднуються, що відповідає загальноосвітнім тенденціям розвитку інструментального мистецтва. Також розглянуто тенденції оновлення репертуару для труби у сучасній українській музиці. Зазначено, що композитори кінця XX – початку XXI століття активно залучають інструмент до камерних та ансамблевих творів, експериментуючи з тембровими та фактурними можливостями.

Наголошується, що розвиток трубного мистецтва в Україні тісно пов'язаний із активізацією фестивального та конкурсного руху. Фестивалі духової музики відіграють важливу роль у популяризації інструментального виконавства, збереженні традицій духових оркестрів та формуванні нових мистецьких комунікацій. Подібні заходи сприяють обміну професійним досвідом між виконавцями, композиторами та педагогами, а також стимулюють інтерес широкої аудиторії до духового мистецтва.

Ключові слова: труба, український культурний простір, духове мистецтво, фестивальний рух.

Sorokin Petro. The trumpet in the Ukrainian cultural and educational space of the 21st century

The article is devoted to the study of the role and peculiarities of the development of trumpet art in the Ukrainian cultural space of the 21st century. The work examines the main trends in the functioning of the trumpet as one of the leading wind instruments in the contemporary musical culture of Ukraine, particularly in the academic, jazz and sociocultural dimensions. The relevance of the study is determined by the dynamic transformations of the Ukrainian art environment at the beginning of the 21st century, which are associated with the processes of European integration, the renewal of performance practices, the development of music education and the intensification of cultural communications. In these conditions, the trumpet is gradually moving beyond its traditional function as a signal or orchestral instrument and acquiring new artistic, timbral and expressive possibilities.

The article pays special attention to the analysis of the contemporary system of music education in Ukraine. It has been established that the domestic training of trumpeters is traditionally based on the academic performing school, which remains the basis of professional training in most music schools, colleges and institutions of higher art education. It is the academic tradition that ensures the formation of the performer's fundamental technical skills, in particular the mastery of breathing technique, articulation, intonation accuracy and sound production. At the same time, in the 21st century, there has been a gradual increase in interest in jazz trumpet performance in the Ukrainian music scene.

Leading art institutions in Ukraine have departments and educational programmes focused on training jazz musicians, where students learn improvisation techniques, ensemble playing and the stylistic features of contemporary music.

It is noted that one of the key trends in the contemporary development of trumpet art is the interpenetration of academic and jazz performance traditions. This synthesis contributes to the formation of a new type of musician – a versatile performer capable of working in different stylistic and genre contexts. Academic education provides technical stability and professional discipline, while jazz practice develops improvisational thinking, individual interpretation, and creative experimentation. In contemporary performance practice, these two directions are increasingly combined, which corresponds to global trends in the development of instrumental art. The study also examines trends in the renewal of the trumpet repertoire in contemporary Ukrainian music. It notes that composers of the late 20th

and early 21st centuries actively involve the instrument in chamber and ensemble works, experimenting with timbral and textural possibilities.

The article emphasises that the development of brass art in Ukraine is also closely linked to the revitalisation of festivals and competitions. Brass music festivals play an important role in promoting instrumental performance, preserving the traditions of brass bands and forming new artistic communications. Such events facilitate the exchange of professional experience between performers, composers and teachers, and stimulate the interest of a wide audience in brass art.

Key words: trumpet, Ukrainian cultural space, brass art, festival movement.

Вступ. Перша чверть XXI століття характеризується глибинними трансформаціями українського культурного простору, зумовленими як внутрішніми соціокультурними процесами, так і активною інтеграцією України до європейського мистецького середовища. У цих умовах відбувається переосмислення ролі інструментального мистецтва, зокрема духової традиції, яка історично посідала важливе місце в академічній, військовій, народній та академічній музичній культурі. Труба як один із яскравих класичних представників духового інструментарію набуває нових смислових, функціональних і художніх вимірів у сучасному мистецтві, що потребує комплексного наукового аналізу.

Українська музична культура XX–XXI століть, за спостереженнями Л. Кияновської, характеризується активними стильовими трансформаціями, пов'язаними з індивідуалізацією композиторського письма та розширенням виконавських можливостей інструментів [11, с. 102]. У цьому контексті труба поступово виходить за межі традиційного оркестрового амплуа сигнально-героїчного або фанфарного інструменту й утверджується як носій глибокої ліричної експресії, драматичного конфлікту та камерної інтимності. Водночас історія української музичної культури, окреслена у працях Г. Карась, засвідчує сталу присутність духових інструментів у різних жанрових і функціональних сферах – від козацьких військових практик до професійного академічного виконавства [5, с. 26].

На сучасному етапі розвитку трубного мистецтва в Україні визначається кількома ключовими чинниками. Наприклад, модернізацією виконавської школи, яка спирається на національні традиції та водночас активно інтегрує європейські методики навчання. Освітні інституції адаптують навчальні програми відповідно до міжнародних стандартів, розширюють спектр дисциплін і впроваджують новітні технології, що сприяє формуванню універсального виконавця – здатного функціонувати як у межах академічної сцени, так і в джазовому чи кросовер-просторі.

Не менш вагомою у XXI столітті є тенденція інтенсивного оновлення репертуару. Сучасні українські композитори дедалі частіше звертаються до труби як до сольного інструменту, експериментують із тембровими ресурсами, застосовують розширені техніки звуковидобування, що відповідає загальноєвропейській практиці розвитку нової музики [4, с. 34]. Таким чином, труба стає повноправним учасником стильового синтезу, постмодерної гри інтонаціями та жанровими альянсами.

Важливу роль у цих процесах відіграє соціокультурний вимір функціонування інструмента. Події після 2014 року суттєво вплинули на символічне

навантаження духової музики, зокрема у військових і меморіальних практиках. Труба у цьому контексті набуває не лише естетичної, а і репрезентативної функції, стаючи маркером національної ідентичності та громадянської солідарності. Паралельно розширюється її присутність у медіапросторі – через цифрові платформи, фестивальний рух, міжнародні мистецькі проекти.

Матеріали та методи. Сучасні музикознавці активно звертаються до питань духового виконавства, зокрема і на трубі. У контексті теми даної статті серед авторів таких публікацій треба відзначити, зокрема: Г. Григор'єва [2], О. Вертіля [1], К. Давидовського [3], О. Литовки [13], О. Левчука [12], О. Плахотнюка [15], О. Сіончук та Ю. Сіончука [18], Ю. Пахомова [14], які розглядали фестивалі духової музики в Україні та функціонування духових оркестрів. Вітчизняні науковці продовжують дослідження у багатьох аспектах українського духового мистецтва, зокрема і трубного, розкриваючи нові питання та уточнюючи вже висвітлені особливості гри на трубі в культурному просторі XXI століття.

Для розкриття теми дослідження було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних мистецтвознавчих методів, що дозволили всебічно проаналізувати розвиток трубного мистецтва в українському культурному просторі XXI століття. Зокрема наступні: історико-культурний, аналітичний, порівняльний, системний, а також метод узагальнення.

Попри наявність досліджень, присвячених історії української музики та розвитку духових інструментів, проблема трубного мистецтва саме в умовах XXI століття залишається недостатньо вивченою та систематизованою. У науковому дискурсі бракує комплексного аналізу виконавського, композиторського, освітнього та соціокультурного аспектів розвитку трубного мистецтва у сучасних реаліях. Таким чином, актуальність теми зумовлена потребою осмислення розвитку й трансформації трубного мистецтва в Україні як складової загального процесу оновлення національної музичної культури першої чверті XXI століття.

Результати дослідження. Трубне мистецтво в XXI столітті досягло апогею свого розвитку та майстерності. Вітчизняні та зарубіжні виконавці-духовики, науковці, композитори, продюсери від початку XX століття і до сьогодні спільно довели цей процес до стану, де інструмент сольо зазвучав у різноманітних варіаційних формах та виконавських прийомах. Протягом XX століття мистецтво гри на трубі активно розвивалося і набуло різних форм виконавства: оркестрової, ансамблевої, сольної, камерної та естрадної. Однаково

популярними на сьогодні у світі є академічна та джазова школи гри на інструменті. Труба поступово завоювала прихильність професійної спільноти музикантів і публіки. Потенціал академічної мистецької трубної школи формувався переважно на досвіді європейських музикантів (Ж. Б. Арбан) та джазового мистецтва на основі сценічних експериментів ново-орлеанських виконавців-аматорів, що винаходили свою техніку під час естрадно-джазових виступів (досвід трубачів Ч. Болдена, К. Олівера, Л. Армстронга) [16].

В українському сучасному просторі більш розповсюдженою і доступною є академічна школа гри на трубі. Даному факту існує логічне підтвердження, оскільки академічна традиція є базовою в системі професійної музичної освіти. У більшості музичних шкіл, коледжів і консерваторій саме академічна труба входить до стандартних програм підготовки інструменталістів. Навчання ґрунтується на сформованій методичній системі, що включає технічні вправи, оркестровий репертуар, етюди та сольні твори.

Саме ця традиція формує фундамент виконавської техніки трубача – роботу з диханням, артикуляцією, інтонацією та звуковеденням. Тому більшість студентів духових відділів спочатку навчаються саме в межах академічної виконавської школи. Зазначимо також, що структура музичної освіти в Україні, історично сформувалася навколо академічної музики. Оркестрове виконавство, симфонічний та камерний репертуар, а також діяльність духових оркестрів потребують саме академічної підготовки трубачів. Тому освітні програми традиційно орієнтовані на цей тип виконавства [2, с. 175].

Водночас у XXI столітті серед студентів спостерігається активне зростання інтересу до джазової школи гри на трубі. Джазове виконавство приваблює їх можливістю реалізації творчої свободи, імпровізаційністю та стилістичною різноманітністю. У сучасній системі музичної освіти України джазова школа гри на трубі викладається не у всіх музичних закладах освіти, але в кількох провідних ЗВО існують кафедри або освітні програми джазового та естрадного виконавства, де студенти можуть навчатися джазовій школі труби. Серед них можна виокремити:

Київську муніципальну академію музики імені Р. М. Глієра. У цьому закладі діє кафедра джазової музики, яка готує виконавців у сфері джазу та сучасної музики. Тут викладається і клас джазової труби, викладачем якого є відомий український джазовий трубач Денис Аду [6].

Львівську національну музичну академію імені М. В. Лисенка, де функціонує кафедра джазу та популярної музики, на якій здійснюється підготовка джазових музикантів-виконавців, зокрема й інструменталістів духової групи (саксофон, тромбон, труба). Студенти опановують джазову імпровізацію, ансамблеве музичування та виконання в біг-бенді [7].

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського у структурі якого є кафедра музичного мистецтва естради та джазу, де викладаються

дисципліни джазового виконавства у тому числі і для духових інструментів [8].

Сучасна тенденція розвитку трубного мистецтва полягає не у протиставленні академічної та джазової традицій, а у їх взаємодії та взаємопроникненні. Дослідники відзначають, що трубачі, виховані в традиціях академічної школи, нерідко стикаються з труднощами під час виконання джазового репертуару, тоді як музиканти з джазовою освітою можуть мати складнощі з академічною інтерпретацією. Це свідчить про різні виконавські підходи, але водночас підкреслює необхідність інтеграції обох традицій у підготовці музикантів.

Сучасна виконавська практика демонструє тенденцію до синтезу цих двох напрямів у підготовці універсального музиканта. Проте, джазова традиція гри на трубі в просторі XXI століття набуває стрімкого поширення і популярності серед вітчизняних виконавців та публіки. Джаз як сфера, що поєднує імпровізацію, індивідуальну виразність і відкритість до стилевих експериментів, створює умови для формування альтернативної моделі виконавської ідентичності.

На відміну від академічної системи, де домінує нотний текст і канон інтерпретації, джазова практика передбачає співтворчість у реальному часі. Українські трубачі активно залучаються до участі у міжнародних джазових фестивалях, кросовер-проектах, поєднують джаз із фольклорними інтонаціями та електронною музикою. У цьому середовищі труба постає як інструмент максимальної експресивної свободи: застосування *growl*-ефектів, флажолетів, нестандартної артикуляції та електронної обробки звуку розширює межі традиційного тембрового сприйняття.

Важливою тенденцією є взаємопроникнення академічної та джазової підготовки. Сьогодні значна частина виконавців, які мають академічну освіту, що забезпечує технічну основу, водночас опановують імпровізаційні техніки та стилістику джазу. Такий синтез формує нову модель універсального музиканта, здатного функціонувати у різних жанрових контекстах. Як приклад, можна навести творчість вітчизняного джазового трубача Д. Аду, діяльність якого вже була детально висвітлена автором у попередніх публікаціях [16, с. 114]. Крім того, джазовий вимір сприяє популяризації труби серед молодшої аудиторії. Через фестивалі, *open-air* події та цифрові платформи формується новий тип слухачької взаємодії, у якій інструмент перестає бути атрибутом суто академічного середовища та стає частиною сучасної урбаністичної культури.

Однією з ключових тенденцій сучасного духового мистецтва є індивідуалізація виконавської інтерпретації. Сьогодні український трубач орієнтується не лише на технічну бездоганність, що традиційно становить основу академічної школи, а й на глибоке осмислення стилю та концептуальну цілісність програм. Поширюється практика виконання барокового репертуару на «натуральних трубах» або з урахуванням автентичних принципів фразування й артикуляції, що відповідає загальноєвропейським тенденціям розвитку *early music*. Виконавство на трубі у XXI столітті досягло

значного рівня майстерності та адаптивності у зв'язку із чим трубачі можуть виконувати музику епохи Бароко на реконструйованих натуральних трубах. Сучасні вітчизняні виконавці дедалі частіше застосовують автентичну артикуляцію та строї, а також співпрацюють з ансамблями старовинної музики. Серед них зазначимо таких: А. Наконечний (музикант оркестру Львівського національного театру опери та балету імені С. Крушельницької, соліст оркестрів «Леополіс», INSO, «Віртуози Львова»), К. Немечек (музикант Державного симфонічного оркестру України, викладав гру на трубі в Київському музичному училищі імені Р. М. Глієра та Київському державному інституті культури), О. Попович (здобув ступінь магістра в Музичній академії Бидгоща за спеціальністю «Старовинна музика» у класі Т. Слюсарчика, працював солістом та артистом Львівського національного філармонічного оркестру та польських відомих колективів).

Сьогодні через російську агресію в Україні у всьому світі зростає інтерес до сучасної української музики, у тому числі й трубного мистецтва. Вітчизняні композитори кінця ХХ – початку ХХІ століття активніше залучають інструмент до камерних та ансамблевих творів, експериментують із сонористичними ефектами, мікротоновими інтонаціями, «розширеними» техніками (мультифоніки), використанням сурдин як засобу тембрової драматургії. Для прикладу відзначимо доробок одеської авторки К. Цепколенко, яка створила оригінальні композиції для труби: «Дуель-Дует № 3» для труби та органа (1995) та «Дуель-Дует № 1» для труби і туби (1993). Провідний вітчизняний композитор Л. Колодуб також не оминув увагою цей інструмент, написавши 2 концерти для труби з оркестром (1986 та 1996 рр.) [9]. «Ліричне інтермецо» для труби та фортепіано (1985) та «Строкаті картинки» для 2-х труб, тромбона, туби (2010) створила Ж. Колодуб [10].

У цьому контексті труба виступає не лише носієм мелодичної лінії, а й генератором звукової фактури, елементом тембрового простору твору. Таке розширення технічного та виразового арсеналу потребує від виконавця універсалізації навичок і високого рівня професійної адаптивності.

Популярною тенденцією у сфері сучасного українського трубного мистецтва є активізація конкурсного та фестивального руху. На території України до початку повномасштабного вторгнення була поширеною практика проведення фестивалів духової музики. Зокрема на Сумщині тривалий час проводяться фестивалі-конкурси духових оркестрів. Щодо цього у статті Ю. Пахомова зауважується, що заходи такої форми в Сумській області проводяться вже протягом 20 років, систематично мають попит і викликають захват у публіки. Дослідник згадує наступні фестивалі та конкурси духової музики Сумщини: «Обласний етап Усеукраїнського фестивалю дитячої та юнацької творчості „Чисті роси“, номінація „художнє виконавство“ – „Акорди Сумщини“, проводиться в м. Суми раз на два роки. ... Обласний фестиваль духової музики „Чарівна мідь оркестрів“, який проводиться раз на два роки. ...

Усеукраїнський фестиваль духової музики „Сурми України“» [14, с. 165–167].

Поряд із діяльністю мистецьких навчальних закладів, фестивалі відіграють важливу роль у збереженні традицій та подальшому розвитку оркестрового виконавства. За своїм культурно-мистецьким значенням провідне місце серед них посідає фестиваль «Сурми України», який об'єднує духові колективи з різних регіонів країни та зарубіжжя, а також привертає увагу широкої аудиторії слухачів. Інші подібні фестивалі мають переважно локальний характер і спрямовані на підтримку та популяризацію оркестрового духового виконавства в межах окремих областей [14, с. 169].

Участь українських трубачів у міжнародних конкурсах, майстер-класах і освітніх програмах сприяє інтеграції національної виконавської школи до європейського простору. Це зумовлює взаємне збагачення методик навчання, оновлення репертуарних орієнтирів та формування нового типу виконавця – мобільного, комунікативного, відкритого до міжкультурного діалогу.

У ХХІ столітті труба виконує не лише естетичну, а й виразну соціокультурну функцію. Після 2014 року особливій ваги набуває її роль у військово-оркестровій практиці. Духові оркестри стають важливим елементом державних церемоній, меморіальних заходів і публічних подій. У цьому контексті труба знову актуалізує свою історичну природу сигнального інструменту, проте наповнюється новим змістом – вона стає символом гідності, пам'яті та національної стійкості.

Паралельно розширюється присутність труби у міському публічному просторі. Вуличні виступи, мистецькі акції, інтерактивні перформанси сприяють демократизації інструментального мистецтва. Труба виходить за межі концертної зали, вступає у прямий контакт із різними соціальними групами, змінює традиційні моделі слухацького сприйняття.

Висновки. Мистецтво гри на трубі як і сам інструмент в українському просторі ХХІ століття перебувають у фазі активної трансформації та динамічного розвитку. Сучасний етап характеризується розширенням функціональних і художніх можливостей труби, що зумовлено як еволюцією виконавської школи, так і загальними процесами оновлення національної музичної культури.

Аналіз сучасного стану виконавської практики засвідчив, що в Україні провідне місце у системі професійної підготовки трубачів і надалі посідає академічна школа гри на трубі. Саме вона формує технічний фундамент виконавської майстерності та залишається основою музичної освіти в більшості мистецьких закладів. Водночас у ХХІ столітті помітно зростає інтерес до джазового виконавства, що відкриває нові можливості для творчої самореалізації музикантів. У результаті в українському просторі музики для труби відбувається поступове взаємопроникнення академічної та джазової традицій, що сприяє формуванню універсального типу виконавця, здатного працювати в різних жанрових і стилістичних середовищах. Розширення присутності труби у публічному та медійному просторі сприяє

демократизації інструментального мистецтва та залученню нових слухацьких аудиторій.

Отже, труба у сучасному українському просторі виступає багатофункціональним інструментом, що поєднує академічну традицію, джазову імпровізаційність і широку соціокультурну репрезентацію. Її

розвиток у XXI столітті відбувається у контексті стильового синтезу, міжнародної інтеграції та активного оновлення виконавських і композиторських практик, що свідчить про вагоме місце трубного мистецтва у сучасній музичній культурі.

Література:

1. Вертіль О. Головною вулицею з оркестром. URL : <https://cutt.ly/5vDQINO>
2. Григор'єв Г. Форми концертної діяльності духових оркестрів. *Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство*. 2015. I (4). С. 173–178.
3. Давидовський К. Міжнародний фестивальний рух у формуванні культурно-мистецького середовища України. *Культурологічна думка*. 2012. № 3. С. 94–100.
4. Зінкевич О. Сучасна українська музика: стильові тенденції. Київ : Музична Україна, 2015. 184 с.
5. Карась Г. Історія української музичної культури. Київ : Либідь, 2012. 336 с.
6. Кафедра джазової музики. Київська муніципальна академія музики імені Р.М. Глієра. URL : https://glieracademy.org/golovna/strukturaakadem/fakultet/kafedra-djazmuz/?utm_source=chatgpt.com.
7. Кафедра джазу та популярної музики. ЛНМА імені М. Лисенка. URL : https://lnma.edu.ua/kafedry/kafedra-dzhazu-ta-populyarnoji-muzyky/?utm_source=chatgpt.com.
8. Кафедра музичного мистецтва естради та джазу. URL : https://num.kharkiv.ua/structure/faculties/orchestral/art-of-pop-and-jazz?utm_source=chatgpt.com.
9. Колодуб Л. Енциклопедія сучасної України. URL : <https://esu.com.ua/article-5683>.
10. Колодуб Ж. Енциклопедія сучасної України. URL : <https://esu.com.ua/article-5681>.
11. Кияновська Л. Українська музика XX–XXI століть: стильові трансформації. Львів : ЛНМА ім. М. В. Лисенка, 2017. 312 с.
12. Левчук О. Трубачі Хмельниччини в історії духового інструментально-оркестрового виконавства Поділля. *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя : збірник наукових праць*. Рівне : Волинські обереги, 2021. Вип. 13. С. 94–96.
13. Литовка О. Фестивальний рух України періоду її незалежності. *Вісник КНУКІМ. Сер.: Соціальні комунікації*. 2013. № 2. С. 111–115.
14. Пахомов Ю. Фестивалі духової музики Сумської області з точки зору культурно-мистецьких традицій регіону. *Культурологічна думка*. 2021. Т. 20 (№2). С. 163–170.
15. Плахотнюк О., Маліченко Н. Творчість В.Квітки в контексті функціонування народного самодіяльного дівочого духового оркестру «Роксолана». *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. Рівне: Волинські обереги*. 2016. № 8. С. 80–88.
16. Сорокін П. Виконавська творчість трубачів України кінця XX – початку XXI століття. *Слобожанські мистецькі студії*. 2024. №1. С. 112–116.
17. Сорокін П. Фестиваль національних духових оркестрів «Сурми України»: аспекти виконавської творчості. *Вісник НАККіМ*. 2025. № 2. С. 502–506.
18. Сіончук О., Сіончук Ю. Концертні форми художньо-творчої діяльності військових духових оркестрів. *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя*. Рівне : Волинські обереги. 2019. № 11. С. 71–76.

References:

1. Vertil, O. Holovnoiu vulytseiu z orkestrom [Main street with orchestra]. [in Ukrainian]. URL : <https://cutt.ly/5vDQINO>
2. Hryhoriev, H. (2015). Formy kontsertnoi diialnosti dukhovyykh orkestriv [Forms of concert activity of brass bands]. *Mizhnarodnyi visnyk: Kulturolohiia. Filolohiia. Muzykoznavstvo*, I (4), 173–178 [in Ukrainian].
3. Davydovskiy, K. (2012). Mizhnarodnyi festyvalnyi rukh u formuvanni kulturno-mystetskoho seredovysshcha Ukrainy [International festival movement in shaping Ukraine's cultural and artistic environment]. *Kulturolohichna dumka*, 3, 94–100 [in Ukrainian].
4. Zinkevych, O. (2015). Suchasna ukrainska muzyka: stylovi tendentsii [Contemporary Ukrainian music: stylistic trends]. Kyiv : Muzychna Ukraina. 184 [in Ukrainian].
5. Karas, H. (2012). Istoriia ukrainskoi muzychnoi kultury [History of Ukrainian musical culture]. Kyiv : Lybid. 336 [in Ukrainian].
6. Kafedra dzhazovoi muzyky [Department of Jazz Music]. Kyivska munitsypalna akademiia muzyky imeni R.M. Hliiera. [in Ukrainian]. URL : https://glieracademy.org/golovna/strukturaakadem/fakultet/kafedra-djazmuz/?utm_source=chatgpt.com
7. Kafedra dzhazu ta populiarnoi muzyky [Department of Jazz and Popular Music]. LNMA imeni M. Lysenka. [in Ukrainian]. URL : https://lnma.edu.ua/kafedry/kafedra-dzhazu-ta-populyarnoji-muzyky/?utm_source=chatgpt.com.
8. Kafedra muzychnoho mystetstva estrady ta dzhazu [Department of Music Art of the Stage and Jazz]. KhNUM imeni I. Kotliarevskogo [in Ukrainian]. URL : https://num.kharkiv.ua/structure/faculties/orchestral/art-of-pop-and-jazz?utm_source=chatgpt.com.
9. Kolodub, L. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy. [in Ukrainian]. URL : <https://esu.com.ua/article-5683>.
10. Kolodub, Zh. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy. [in Ukrainian]. URL : <https://esu.com.ua/article-5681>.

11. Kyianovska, L. (2017). *Ukrainska muzyka XX–XXI stolit: stylovi transformatsii* [Ukrainian music of the 20th–21st centuries: stylistic transformations]. Lviv : LNMA im. M. V. Lysenka. 312 [in Ukrainian].
12. Levchuk, O. (2021). *Trubachi Khmelnychchyny v istorii dukhovoho instrumentalno-orkestrovoho vykonavstva Podillia* [Ukrainian music of the 20th–21st centuries: stylistic transformations]. *Istoriia stanovlennia ta perspektyvy rozvytku dukhovoï muzyky v konteksti natsionalnoi kultury Ukrainy ta zarubizhzhia : zbirnyk naukovykh prats*. Rivne : Volynski oberehy. 13, 94–96 [in Ukrainian].
13. Lytovka, O. (2013). *Festyvalnyi rukh Ukrainy periodu ii nezalezhnosti* [The festival movement in Ukraine during its independence]. *Visnyk KNUKIM. Ser.: Sotsialni komunikatsii*, 2, 111–115 [in Ukrainian].
14. Pakhomov, Yu. (2021). *Festyvali dukhovoï muzyky Sumskoi oblasti z tochky zoru kulturno-mystetskykh tradytsii rehionu* [Festivals of spiritual music in the Sumy region from the perspective of the region's cultural and artistic traditions]. *Kulturolohichna dumka*, 20 (№2), 163–170 [in Ukrainian].
15. Plakhotniuk, O., Malichenko, N. (2016). *Tvorchist V.Kvitky v konteksti funktsionuvannia narodnoho samodiiialnoho divochoho dukhovoho orkestru «Roksolana»* [Creativity of V. Kvitky in the context of the functioning of the folk amateur children's brass band «Roksolana»]. *Istoriia stanovlennia ta perspektyvy rozvytku dukhovoï muzyky v konteksti natsionalnoi kultury Ukrainy ta zarubizhzhia*. Rivne: Volynski oberehy. 8, 80–88 [in Ukrainian].
16. Sorokin, P. (2024). *Vykonavska tvorchist trubachiv Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolittia* [The creative work of Ukrainian trumpeters in the late 20th and early 21st centuries]. *Slobozhanski mystetski studii*, 1, 112–116 [in Ukrainian].
17. Sorokin, P. (2025). *Festyval natsionalnykh dukhovyykh orkestriv «Surmy Ukrainy»: aspekty vykonavskoi tvorchosti* [Festival of National Brass Bands «Surmy Ukrainy»: aspects of performing arts]. *Visnyk NAKKiM*, 2, 502–506 [in Ukrainian].
18. Sionchuk, O., Sionchuk, Yu. (2019). *Kontsertni formy khudozhno-tvorchoi diialnosti viiskovykh dukhovyykh orkestriv* [Concert forms of artistic and creative activity of military brass bands]. *Istoriia stanovlennia ta perspektyvy rozvytku dukhovoï muzyky v konteksti natsionalnoi kultury Ukrainy ta zarubizhzhia*. Rivne : Volynski oberehy. 11, 71–76 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 25.03.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.04.2025
Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.05.2026